

L'OPINIÓ

Any V. Número 302
Preu: 10 centims

BARCELONA • Diumenge, 22 de maig 1932

UN DISCURS SENSE POR

El discurs de Lerroux ha estat, senzillament, un excellent discurs. No podem amagar-ho, ans ens plau de proclamar-ho ben alt.

Lerroux massa vegades es tancava en el silenci. La virtut del silenci, molts cops és una gran virtut. El silenci del senyor Lerroux, quan les passions exigien que parlés d'una manera determinada, ha estat diverses vegades altament patriòtic. El senyor Lerroux, ha prestat, callant, bons serveis al país i a la República.

De vegades, Lerroux, ha callat, i el seu silenci semblava una virtut. No ho era. Lerroux ha callat, de vegades, per por. Per por de no plaure algun sector dels que formen el conjunt heterogeni que el segueix. S'ha sentit, com esclau dels que el tenien per cabdill, i trobant-se en situació difícil per acontentar uns i altres, ha callat.

De vegades Lerroux s'ha decidit a parlar després que, entorn d'ell, s'havia creat una gran expectació. Importants nuclis d'opinió del país estaven pendents de la seva paraula i cada nou dia que passava sense que ell parlés, l'anaven encerciant, coaccionant-lo, a què expressés, públicament, la seva manera de pensar. Ha arribat el moment en què Lerroux no s'ha pogut estar de parlar. I ha parlat. I no ha dit res.

Lerroux, de vegades, ha parlat i no ha dit res. Ha fet un gran discurs amb el qual demostrava que es pot estar parlant una hora seguida, i dues hores, si cal, passant per damunt de tots els problemes sense tocar-ne cap. Quan Lerroux parlava d'aquesta manera, també obeïa a un instint de por, de por de defraudar si es pronunciava massa clarament.

Mai no hem cregut que Lerroux hagués de parlar contra l'Estatut de Catalunya. Sempre hem tingut confiança — del temps revolucionari ençà — en què Lerroux, en l'hora de fixar la seva actitud, no la fixaria posant-se al costat dels que defensen la unitat nacional i la sobeïania del Estado amb un criteri reaccionari.

Tampoc no havíem cregut mai que Lerroux — al qual tant plaia, en ocasions, parapetar-se en el silenci o divagar damunt dels problemes vius — adoptés aquesta darrera actitud davant el problema català.

I Lerroux no ens ha defraudat. Ha fet les seves reserves sobre determinats aspectes del dictamen de la Comissió que entén en l'Estatut de Catalunya, però ha dit — amb sorpresa dels que no esperaven que ho digués — que el Govern no té dret a escamotejar la solució del problema català ni a diferir-la, perquè si ho fes, incorreria en delictes de lesa pàtria i es faria reu de responsabilitat criminal.

I ha dit, encara, que aquest problema ha d'ésser resolt de seguida — i tampoc no esperaven que ho digués — perquè aquest Govern no pot caure sense haver-lo resolt, deixant al seu successor, l'herència greu que això representaria.

I ha dit, finalment — i tampoc no ha plagut que ho digués — que aquest Govern i aquest Parlament poden comptar amb els vots radicals, i amb el sacrifici dels radicals per a quan sigui precis per defensar la República, sense impaciències per a arribar al Poder ni apetències per a usufructuar-lo.

Lerroux ha dit tot això, sabent que no havia de plaure tothom. Adhuc alguns dels seus amics, als quals ha deixat en llibertat d'acció perquè adoptin, davant l'Estatut, l'actitud que llur consciència els dicti. La vella guàrdia del partit ha manifestat que, disciplinadament, votarà el que voti Lerroux. Els que no són la vella guàrdia... també votaran amb Lerroux.

Lerroux, aquesta vegada, no ha tingut por. Ha estat un home lleial al compromís de San Sebastián. No pas perquè sigui solament home de paraula. Ha dit el que ha dit, perquè aquesta és la seva convicció, i, bon republicà, entén que serveix la República, reconeixent el fet viu de Catalunya, i posant-se al seu costat perquè Catalunya es doni el seu govern d'acord amb la seva voluntat.

El patriotisme de la seva actitud és ben manifest. Si no ho fos, heus ací un símptoma favorable: El diputat monàrquic Gil Robles, ha dit que aquest discurs de Lerroux li farà perdre, a Espanya, molta part de l'opinió que hi tenia.

Es aquella part d'opinió que llegeix El Imparcial i voldria que sortís un home de prestigi a posar-se al davant en la campanya antirepublicana — que ja servir l'Estatut de Catalunya d'excusa — perquè sap que tots els que avui porten aquesta campanya, són gent sense prestigi, que no li mereixen al poble cap respecte, perquè els coneix massa i se'n guarda prou.

LES EVASIONS DE PUERTO DE SANTA MARIA

Cádiz, 22. — Encara no se sap on són els que fugiren del penal del Port de Santa Maria.

La guàrdia civil dels llocs de Cádiz i Sevilla segueix practicant perquisicions per tal de detenir els fugats.

També col·labora a aquests treballs la benemèrita de la província d'Huelva, per si Rada i els seus companys pretenen internar-se a Portugal.

S'ha volgut relacionar la fugida amb el viatge de dues avionetes que el dimecres i el dijous passats aterraren a la platja de Victòria d'aquesta capital.

Una d'aquestes avionetes ostentava les inicials "Samaa" i el seu tripulant va dir que era Ferran Pérez Solís, conegut esportiu.

¿DIMITIRÀ LA SENYORA KENT? ¿SERA DISSOLT EL COS DE PRESONS?

MADRID, 21. — És rumora que en vista de l'ocorregut al penal del Port de Santa Maria, la senyora Kent ha presentat la dimissió del seu càrrec de directora general de presons. També s'assegura que a conseqüència dels incomprendibles casos que es vénen succeint a les presons, es dictarà en breu una disposició dissolent el cos per a reorganitzar-lo novament.

El dijous, a dos quarts de vuit del matí, aterrà un altre aparell prop de Costadura i les persones que varen veure des de lluny l'arribada de l'avioneta, asseguren que, als pocs moments, va reprendre el vol sense que descendís ningú a terra.

De totes maneres, com que la nit de la fugida es va sentir al Port de Santa Maria el motor d'un aparell d'aviació, no és, en realitat, una hipòtesi desenraonada la que dona ja segura la col·laboració d'alguna avioneta en l'evasió.

SANCIONS CONTRA DIVERSOS FUNCIONARIS

MADRID, 21. — A la Direcció de Presons han manifestat que amb motiu de la fuga d'empresonats del Puerto de Santa Maria han estat destituïts dos guardians i s'ha suspès d'empleu i sou sis oficials i dos caps de servei.

HAN ESTAT DETINGUTS DOS DELS EVADITS

MADRID, 21. — Del poble de Moron comuniquen que la guàrdia civil donà l'"alto" a tres individus, que es feren escàpols, aconseguint detenir-ne dos, que resultaren ser escapats del penal de Puerto de Santa Maria. A aquesta detenció se li concedeix importància, puix que es creu que es podrà arribar a obtenir la pista dels altres escapats.

NO CALDRA QUE AZAÑA INVOQUI EL PATRIOTISME DELS PARLAMENTARIS PERQUE VOTIN L'ESTATUT DE CATALUNYA; PERQUE ELS PARLAMENTARIS REPUBLICANS, CONSCIENTS DE LLUR RESPONSABILITAT HISTORICA, JA ESTAN DISPOSATS AVUI A COMPLIR UN DEURE SENSE NECESSITAT D'INVOCACIONS

ELS DIPOSITOS DE BOMBES

¿ES PROJECTAVA UN MOVIMENT REVOLUCIONARI PER AL DIA 29?

MADRID, 21. — Els agents de policia que trobaren el dipòsit de bombes a Madrid, en arribar a la casa número 40 del carrer d'Hernani, truncaren sense obtenir contestació, per la qual cosa varen avisar a un serraller i aquest obrí la porta. Un cop a dins de la casa, varen trobar dos hags, dues maletes i uns paquets de diferents tamany, embolicats amb papers de periòdics. La casa hagué d'ésser custodiada per guardies de seguretat, la qual cosa fou motivada per la forta aglomeració de públic que davant de la mateixa s'hi havia estacionat.

Després, la policia, es traslladà a la casa número 16 del mateix carrer, on hi viu el matrimoni Rafael Montes i Rafaela Gallego amb un nen. En el moment d'arribar la policia, el matrimoni es trobava acompanyat de diversos individus i tots foren detinguts. Tots els detinguts estan incomunicats a la Direcció general de seguretat. Els agents s'incantaren de 200 quilos de dinamita, diversos carregadors, i una bomba i mitja sense carregar.

La portera de la casa del carrer Hernani, que va prestar declaració a la Direcció General, va manifestar que l'habitació de la casa número 4 estava llogada des del mes de desembre.

El 15 d'aquest mes els llogaters es traslladaren a la barriada de Vallecas, perquè el pare no tenia feina, i l'habitació fou llogada novament el dimecres.

En un altre escorcoll efectuat per la policia, es va trobar en un garatge un automòbil de la matrícula de Sevilla.

Segons els veïns, fa poc que va realitzar un viatge per carretera, no sortint després del garatge sinó dues o tres vegades.

La policia ha esbrinat que manejaven molts de diners certs elements afectes, segons semblava, a la C. N. T.

Els fets de Madrid són relacionats amb els fets de Sevilla, i el pròxim dia 29 havia d'esclatar el moviment a diverses capitals.

Les autoritats guarden molta de reserva, i durant la matinada i el matí d'avui, els detinguts han prestat declaració.

Hom diu que la dinamita trobada fou adquirida a les mines d'Almadén.

Tots els artefactes han estat tramesos al dipòsit de Retamare.

Gran part de les diligències efectuades les porten a cap agents especialitzats vinguts de Barcelona, els quals han treballat a les ordres dels senyors Valdivia i Villaverde, de l'oficina d'informació de la Direcció General de Seguretat.

La policia ha realitzat un escorcoll al domicili que la C. N. T. té establert al número 10 del carrer de la Flor.

Forces d'assalt han voltat l'edifici i s'han situat estratègicament per tal de facilitar la tasca dels agents.

L'escorcoll no ha donat cap resultat.

LES RELACIONS COMERCIALS AMB LA UNIO SOVIETICA

MADRID, 21. — Tal com hom indicava en la nota del Consell d'ahir, el senyor Ostrowsky ha conferenciat amb el cap del Govern. Sembla que han arribat a un acord en el que es refereix a l'exportació de plom i sulfur a Rússia. Pel que fa a ferros comercials, les dificultats són més grans per la diferència de preus.

S'han fet pressupostos de dos valxells: l'un tanc i l'altre mixt, de càrrega i passatge. Aquest pressupost li ha semblat bé al delegat de la Nafta russa, i el preu de la Constructora naval l'ha considerat raonable.

sultat, i la policia s'ha retirat del local sense que es registressin incidents.

El senyor Aragonès ha rebut els informadors i els ha manifestat que no creia oportú fer públic el nom dels detinguts amb motiu del descobriment de bombes en una casa del carrer Hernani, puix que encara s'han d'el·listir algunes diligències de força importància.

Ha afegit que és probable que aquest moviment estigui relacionat amb el descobert a Sevilla, així com el que fa uns dies es descobrí a Manresa.

ELS SERVEIS DE LA POLICIA

MADRID, 21. — El ministre de la Governació, senyor Casares Quiroga, manifestà als periodistes, referint-se al descobriment d'explosius a Madrid,

al carrer d'Hernani, que la policia s'havia incautat de 105 paquets de dinamita de dos quilos cada un i de diversos paquets solts, que suposen en total uns 300 quilos d'aquella matèria; 6 pistoles de canó llarg i una bomba en forma de pinya, idèntiques a les trobades a Sevilla.

Foren detinguts quatre individus, als quals, per indicacions del governador civil de Sevilla, senyor Sol, se'ls seguia la pista des del 30 d'abril, no havent romàs un sol moment cap dels quatre sense vigilància, tan discretament realitzada, que no pogueren ni tan sols tenir la més petita sospita del fet. I cal fer constar que han fet dos viatges en automòbil a Sevilla en el mateix cotxe amb què sortiren d'aquella capital la primera vegada.

(Segueix a la pàgina 10)

932 - 1932

En el mil·lenari de Castella

Un escriptor castellà recorda, des d'un diari madrileny, que aquest any s'escau el mil·lenari de Castella, de la deslleonització de Castella. 932-1932. L'articulista — Pedro Mourlane Michelena — és un dels escriptors més documentats en història política i literària de la Península. Adverteix, des del començament, que és més prudent festejar aquest mil·lenari que servir-se'n en la batalla de l'Estatut. Però com que l'Estatut és el primer pla de l'actualitat política, l'articulista no pot sostreure's de l'impuls natural de referir-s'hi. En el fons tot el comentari és un elogi emocionat de Castella, una remarca vigorosa de la unitat que Castella ha volgut imprimir a tot el territori peninsular.

932.—Fernán González, que va deslleonitzar Castella.

Han passat mil anys. L'articulista reconeix, amb complaença, que el "Regne castellano-leonès ha heretat de la Monarquia visigòtica l'ambició de l'Imperi".

Castella, en el seu impuls de deslleonitzar-se, d'independitzar-se de Lleó, anava contra un estat imperial. Fernán González — diu la història — va alliberar Castella "de apremia y quebranto".

Es a dir: Castella, nascuda sota el signe de la llibertat, al llarg dels anys, torna a lleonitzar-se i "castellanitzar" — és expressió de l'articulista madrileny — Lleó i Aragó, Andalusia i Catalunya.

932-1932. Han passat mil anys. I l'articulista es pregunta: ja és hora que Castella cedeixi la seva hegemonia? I es respon: encara que tingui mil anys, Castella no és massa vella.

Les darreres paraules de l'articulista emocionaran, evidentment, els castellans que — com ha escrit darrerament Unamuno — viuen en el consol de la visió històrica, de les grandeses passades, sota el sol de les tardes clares i serenes de les terres castellanes.

No és la primera vegada que trobem escriptors nascuts entre l'Ebre i el Tajo, que parlen de la vellesa de Castella, amb una emoció ben perceptible entre ratlles. En un mateix dia han coincidit, en aquest punt, Pedro Mourlane i Miguel de Unamuno, en les pàgines d'un mateix periòdic. Mourlane i Unamuno, dos grans sensitives de la història castellana. Mourlane ens ha parlat de la vellesa de Castella; Unamuno ha anat molt més enllà: parla d'un poble moribund, agonitzant — o sigui, segons la interpretació del salamanquí, lluitant per la immortalitat.

Evidentment; han passat mil anys de la independència de Castella; han passat més de mil anys de la independència de Catalunya — de la Marca Hispànica — dels reis francs. Podem dir que aquests dos pobles ja són vells?

Els pobles vius no envelleixen. Envelleixen els homes, es fan velles les concepcions filosòfiques, polítiques, socials. Alguns pobles perden l'hegemonia que tenien damunt d'altres pobles. Però no envelleixen. Les concepcions polítiques velles, són substituïdes per altres. Els homes que encarnen les concepcions velles són substituïts, expèlits del lloc que ocupaven, pels homes amb noves concepcions que no viuen de la inèrcia, de la contemplació i de l'embadaliment de les gestes dels avantpassats, sinó del dinamisme del present.

Ha envellit, ha perdut carn i sang, forma i consistència, el lleó castellà, el nacionalisme castellà — segons expressió de Pedro Mourlane —.

Ha envellit el lleó castellà que era símbol d'unitarisme rigid, d'hegemonia d'un poble.

Però no ha envellit el poble de Castella. Homes castellans, nascuts i formats sota el signe de la llibertat, deixen que agonitzi aquest lleó, símbol de centralisme, de castellanisme, de madrilenyisme, segons Ortega i Gasset.

Unamuno té raó: hi ha agonia, lluita en el poble de Castella. Però és una lluita, una agonia saludable, vigorosa per la immortalitat. Aquesta agonia, aquesta lluita portarà el poble de Castella a una gran resurrecció; la resurrecció a la immortalitat. El "Finis Hispaniae" serà el crit de victòria de la nova Espanya, sense hegemonia de ningú, amb l'hegemonia de tots els pobles que la integren. Aquesta integració serà una reintegració, un retorn.

Han passat mil anys. No són anys per dir-se vells els pobles, al llarg de la història, tot just al començament de la vida humana. Qui parla de vellesa és l'home que se sent vell, esgotat, moribund, superat, substituït i expèl·lit pels homes joves, optimistes, dinàmics. Fa més de mil anys que Catalunya va independitzar-se dels francs, ha arribat molt atrapada, però de la seva agonia, de la seva lluita per la immortalitat, n'ha sortit més viva i fecunda que mai.

Els pobles vius no envelleixen mai. Es renoven.—P. D.

1932.—M. de Unamuno, que la vol lleonitzar.